

Пшенична М.,

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та обліку,

Інститут економіки та менеджменту

ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ІНТЕГРАЦІЯ ESG-МЕТРИК У БІЗНЕС-АНАЛІТИЧНІ МОДЕЛІ: ВПЛИВ НА РИЗИКИ ТА ПРИБУТКОВІСТЬ

Робота містить результати дослідження місця екологічних, соціальних і управлінських метрик, використовуваних в рамках ESG, в бізнес-аналітичних моделях. Окреслено вплив окремих ESG-метрик на ідентифікацію, оцінку та управління ризиками, а також на фінансові показники підприємств.

Ключові слова: ESG-стратегія, ESG-метрика, бізнес-аналітика, аналітична модель, ризик, прибутковість.

Глобальне зростання популярності ESG-стратегії в практиках господарювання економічних суб'єктів на фоні пріоритетності досягнення цілей сталого розвитку обумовлює необхідність забезпечення релевантного аналізу їх ефективності. Зацікавлені сторони, зокрема інвестори, кредитори, корпоративні клієнти та споживачі, шукають дані та інформацію ESG, щоб приймати рішення про інвестування, кредитування та купівлю. Відтак, формування ESG-звітності з репрезентацією результатів вимірювання та оцінки факторів ESG компаній стають не менш важливими за традиційні фінансові звіти.

В сучасних умовах корпоративна стійкість пов'язана зі стратегією, згідно з якою підприємство постачає свої товари та послуги у спосіб, який є прибутковим для нього самого та відповідальним по відношенню до навколишнього середовища й суспільства, як в контексті використання природного, людського та соціального капіталу, так і щодо впливу на них. Все це обумовлює гостру необхідність інтеграції ESG-метрик у бізнес-аналітичні моделі.

В загальному розумінні, метрика – це кількісний або якісний показник, який використовується для відстеження прогресу та оцінки успіху. В свою чергу, ESG-метрики – це аналітичні дані відносно досягнутого прогресу і ефективності діяльності компанії щодо екологічних (E), соціальних (S) та управлінських питань (G). Подібно до інших бізнес-метрик, ESG-метрики дозволяють діагностувати як проблемні ділянки в ландшафті сталого розвитку, так і відслідкувати успішні зрушення, що, в свою чергу, сприяє проведенню оцінки операційної ефективності та прогнозуванню ризиків компанії [1].

Секція 1. Аналітичні методи та економіко-математичні моделі в задачах управління економічними системами

Безумовно позитивним фактором для відповідального та відкритого бізнесу є певна досягнута конвергенція показників ESG протягом останніх років, що вносить ясність до вимог подання звітності за нефінансовими показниками.

Так, в рамках ЄС ключовим документом стала регуляторна Директива щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD), перші звіти за якою мають бути подані компаніями вже у 2025 році й поступово застосовуватимуться до понад 45 тис. компаній по всій Європі, включно з близько 10 тис. транснаціональними корпораціями за межами ЄС [2].

Відповідно до CSRD, Європейська комісія також схвалила делегований акт Європейських стандартів звітності про сталий розвиток (ESRS), який встановлює комплексний набір стандартів для розкриття екологічної, соціальної та управлінської інформації. При чому запропоновані метрики ESG класифікуються в них за конкретними темами із відповідними набором показників продуктивності (табл.1).

В цілому нова Директива CSRD охоплює понад сотню метрик, що стосуються як вимірювання соціальних викликів, так і різноманітних аспектів створення вартості уздовж постачального ланцюжка. Все це супроводжується вимогою забезпечення assurance engagement (завдань з надання впевненості) – виокремлення в штаті практикуючого спеціаліста, здатного забезпечити належні та достатні докази для висновку. Окреслений ESG-аудит може бути якнайповніше реалізований за умови імплементації ESG-метрик до бізнес-аналітичних моделей, що дозволить підвищити довіру користувачів щодо вимірювання предмета дослідження відповідно до критеріїв розгляду.

Процес ратифікованої імплементації ESG-звітності, згідно з новою ухваленою Директивою CSRD про нефінансову звітність (NFRD), в ЄС відбуватиметься в кілька етапів:

Етап I (з 01.01.2024 року) – звіт мають подавати великі організації, цінні папери яких оцінюються на регульованому ринку ЄС, кредитні та страхові компанії ЄС, а також компанії, визнані національними органами влади, суб'єктами суспільного інтересу зі штатом від 500 співробітників. Також на цьому етапі звіт мають подавати великі організації та групи компаній ЄС, що відповідають наступним критеріям:

- 1) загальний баланс перевищує 20 млн євро;
- 2) чистий оборот перевищує 40 млн євро;
- 3) кількість працівників перевищує 250 осіб.

Етап II (з 01.01.2025 року) – нові звітності розповсюджуються на компанії, які наразі не підлягають звітності згідно з Директивою ЄС про нефінансову звітність (NFRD) через незначні відхилення від окреслених критеріїв.

Таблиця 1

Ключові метрики ESG із індикаторами виконання

Е-параметр (екологічна складова)			
<i>Викиди парникових газів</i>	<i>Енергоменеджмент</i>	<i>Управління відходами</i>	<i>Управління водними ресурсами</i>
кількість викидів за сценаріями 1, 2 та 3	- загальна кількість спожитої енергії; - відсоток мережевої електроенергії; - відсоток відновлюваної електроенергії	питома вага відходів, відвернутих від захоронення	загальне водоспоживання усіх районів дефіцитом води
			3 3
С-параметр (соціальна складова)			
<i>Різноманітність та інклюзивність персоналу</i>	<i>Трудові практики</i>	<i>Здоров'я та безпека працівників</i>	<i>Рівність в оплаті праці</i>
відсоток представництва гендерних, расових або етнічних груп серед керівництва та працівників	відсоток активної робочої сили, охопленої колективними договорами	загальна кількість зареєстрованих інцидентів	співвідношення стандартної заробітної плати початкового рівня за угодою порівняно з мінімальною локальною заробітною платою
			3
Г-параметр (управлінська складова)			
<i>Кібербезпека</i>	<i>Корпоративна етика</i>	<i>Стійкість бізнес-моделі</i>	<i>Винагорода</i>
- кількість витоків даних, - відсоток витоків, що стосуються персональних даних, - кількість постраждалих користувачів	індекс сприйняття корупції та репутаційне ранжування в бізнесовому середовищі	кількість матеріалів, перероблених, компостованих та трансформованих з відпрацьованої енергії	відношення загальної річної винагороди керівника до медіани для всіх працівників

Джерело: складено автором на основі [2].

Секція 1. Аналітичні методи та економіко-математичні моделі в задачах управління економічними системами

Етап III (з 01.01.2026 року) – нові звітності стають обов'язковими для інших компаній з ЄС та за її межами (за винятком мікропідприємств), чії цінні папери котируються на регульованих ринках ЄС.

Етап IV (з 01.01.2028 року) – звітність розповсюджується і на компанії, які не є в ЄС, проте мають дочірню компанію в ЄС (яка є великою компанією ЄС, як визначено вище, або компанією ЄС, зареєстрованою на регульованому ринку, при цьому не є мікропідприємством) або філію в ЄС з чистим оборотом, що перевищує 40 млн. євро в попередньому фінансовому році. Також ці компанії мають мати річний чистий оборот на консолідованому або індивідуальному рівні, що перевищує 150 млн євро за кожен рік протягом останніх двох фінансових років.

З огляду на невідворотність трансформації парадигм корпоративного світу в бік визнання ESG-стратегій як одного з фундаментальних критеріїв іміджевої складової та брендингу сучасного бізнесу, стає цілком очевидно, що ESG-метрики дедалі більше будуть впливати на прийняття рішень інвесторами, регуляторами, діловими партнерами та споживачами. Таким чином, прослідковується пряма залежність між фінансовими показниками компанії, зокрема прибутковістю, профілем ризику та соціальною відповідальністю з питань ESG.

Враховуючи курс України на стрімку інтеграцію до ЄС, українським бізнесам варто вже сьогодні починати формувати ESG-політики та розпочинати формування відповідної звітності, здатної забезпечити релевантний інформаційний ресурс для оцінки діяльності економічної системи та її відповідність європейським цінностям.

Список використаних джерел

1. MSCI ESG metrics – A Big Data approach to ESG. URL: <https://www.msci.com/esg-metrics> (дата звернення: 28.02.2024).
2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj (дата звернення: 28.02.2024).